

Madencilikte Çevre Yönetim Sistemi Uygulaması: TS EN ISO 14001

H. Bektaş

TSE-Sistem Belgelendirme ve Eğitim Müdürlüğü, Ankara

ÖZET: Bu yazıda Çevre Yönetim Sistemlerinin belgelendirilmesinde esas alınan TS EN ISO 14001 standardının nasıl şekillendiği, faydaları ve kuruluşlarda bir ÇYS'ni kurmak için gerekli şartlar anlatılmaktadır. Bu şartlar anlatılırken madencilik sektöründe uygulamaya nasıl geçebileceği irdelenmektedir. Öncelikle kuruluşun çevre ile ilgili vizyonunu gösteren Çevre Politikasının belirlenmesi gelmektedir. Çevre boyutlarının, uyulması gereken yasal ve diğer şartların, amaç-hedef ve programların belirlenmesi politikasının uygulanması için planlama aşamasını oluşturmaktadır. Kuruluş çevre etkisini azaltmak için önemli çevre boyutları ile bağlantılı işlem kontrol kuralları konmalı, çevre karakteristikleri izlenmelidir. Olabilecek acil hollere hazırlıklı olunması sağlanmalıdır. Sonuç olarak TS EN ISO 14001 standardı çevre sorunlarının çözümünde bir araç olarak görülmektedir.

ABSTRACT: In this text, how TS EN ISO 14001 standard is formed, its benefits and requirements for establishment of an environmental management system on organisations is told. When these requirements are told, practice on mining sector is also evaluated. Firstly, Environmental Policy which shows the vision of the organisation is set. Determining of environmental aspects, legal and other requirements which must be obeyed, objectives-targets and programs are planning steps to implement the environmental policy. The organisation must determine operational control criteria, monitor environmental characteristics related with significant environmental aspects. Response to possible emergency situations must be established. As a result, TS EN ISO 14001 standard is seemed to be a tool in solving environmental problems.

GİRİŞ

21. yüzyılla birlikte aynı bir değerlendirme ve öneme sahip olan çevre konusunun her zaman öncelikli bir konu olacağı gözardı edilemez hale gelmiştir. Teknolojideki hızlı gelişmeyle birlikte çevre kirliliğinin boyutları da karmaşık bir hale gelmiş ve giderek çevre sorunlarının çözümleri de zorlaşmıştır. Yaklaşık 40 yıl boyunca bu konuda farklı stratejiler denenmiş ve çevre kirliliği en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Binlerce yıldır bazı şekillerde var olan Çevre yönetimi olgusu gerçek anlamda 1960'ların başında şekillenmiştir. O zaman keşfedilen önemli kirlenme etkisi 1970 ve 1980'lerde birçok kanun ve yönetmeliğin çıkarılmasına sebep oldu. 1980'lerin sonu 1990'ların başında atık azaltılması çevre

yönetiminin popüler bir parçası haline geldi. (KÜHRE, W.L. (1995) "ISO 14001 Certification", University of San Francisco (S. 7))

1970 ve 1980'li yıllarda çevreyi korumak için birçok düzenlemeler ve yönetmelikler konulmuş ve çevre yönetimi olgusu böylece şekillenmeye ve ülkelerin ve hükümetlerin sivil toplum kuruluşlarının öncelikli konuları arasına girmeye başlamıştır. Çevre yönetiminin önemi, çevre sorunlarının boyutlarının bölgesel ve ulusal olmaktan çıkıp global düzeye ulaştığı ve doğal kaynak sıkıntısı çekilmeye başladığı günümüzde gittikçe artmaktadır, (HENRY, A. (1995) "Environmental Management Systems Standards" Discussion Paper, ODTÜ-SEM, Ankara.)

Çevreyle ilgili faaliyetlerin çeşitlenmesi ve giderek artması ve ISO 9000 Kalite Yönetim Sisteminin başarıyla uygulanması, merkezi Cenevre'de olan İSO'yu cesaretlendirmiştir. 1991 yılında İSO ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC)' nin üye ülkelerin uzmanlarının katılımıyla Stratejik Çevre Danışma Grubu (SAGE) 'yi oluşturdu. SAGE ' in araştırmaları sonucunda 207 sayılı Teknik Komite Ocak 1993 ' te kurulmuş ve bunun sonucu olarak da ISO 14000 Çevre Yönetim Sistemi Standardları hazırlanmaya başlanmıştır. (HENRY, A. (1995) "Environmental Management Systems Standards" Discussion Paper, ODTÜ-SEM, Ankara.)

Türk Standartları Enstitüsü Çevre Standardları Hazırlık Grubu dört yıla yakın bir süredir ISO/ TC 207 ' nin çalışmalarını takip etmekte ve olgunlaşma aşamasındaki standartlara görüşleri ile destek vermektedir. Bu hazırlık grubu şu ana kadar ISO tarafından yayınlanan ISO 14000 standartlarını Türk standardı olarak kabul edip yayınlamıştır.

ISO 14000 serisi, çevre yönetimi, denetimi, performansın değerlendirilmesi, etiketleme ve hayat boyu değerlendirme alanlarında gönüllülüğü esas alan standartlardır ve çevre yasaları ve yönetmelikleri ile uyumludurlar. (Charles M. Denton. "International Environment Reporter-Current Report"-The Bureau of National Affairs, Inc., Washington D.C.August 7,1996.(S 715-717))

ISO 14001 çevre yönelim sistemi kurulması için gerekli özellikleri kapsar, belgelendirmeye esas olan standardtır.

ISO 14004 genel çevre yönetim prensipleri ve tekniklerini ortaya koyan bir kılavuzdur.

ISO 19011 çevre ve kalite denetimiyle ilgili konuları içerir.

ISO 14020, 14021 ve 14024 çevreyle ilgili etiketleme,

ISO 14031 çevre performans değerlendirmesi için kriterleri kapsar.

ISO 14040, 14041, 14042, 14043 hayat boyu değerlendirmeyi yapar.

ISO 14050 çevre yönetimi ile ilgili terimleri tanımlar.

ISO Guide 64 (ISO 14060) Mamul standartlarma çevre boyutlarının dahil edilmesi üzerine geliştirilmiştir.

Belgelendirmede esas alman İSO 14001 standardı 1996 yılında ISO tarafından yayınlanmıştır. ISO hazırladığı standartları kural gereği her 5 yılda bir gözden geçirerek gerektiğinde revize eder. 1998 yılında yapılan gözden geçirmede herhangi bir değişiklik yapılmamasına karar verilmiştir. 2004 yılı gözden geçirmesinde standard revize edilerek ISO 14001:2004 olarak yayınlanmıştır. TSE tarafından da tercüme edilerek standardlaştırılma çalışmaları sürdürülmektedir.

ISO 14000

-GENEL bir standarddır, her tip ve büyüklükte organizasyonlar için imalat ticaret veya hizmet sektörlerinde uygulanabilir.

-ÖNLEYİCİ'dir, çevreye verilen zararların oluşmadan önlenmesini hedefler.

-GELİŞİMCİ'dir, performansı iyileştirmeye yöneliktir.

-GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanır. Ancak bir kez sistem kurulursa Standardın gereklerine uymak zorunludur.

-SİSTEM BAZLI' dır. Kurulan sistem dökümanite edilmiş prosedürlerle desteklenmelidir.

İSO 14000. şu anda uygulamada olan çevre mevzuatlarının yerini almayı değil, aksine tamamlamayı amaçlamaktadır. ISO 14000 serisinde deşarj ve emisyon limitleri veya performans gereklilikleri yoktur. Onun yerine, kuruluşun bu konudaki hedeflerine, ne ölçüde ulaştığının sorgulanması vardır. (Charles M. Denton. "International Environment Reporter-Current Report"-The Bureau of National Affairs, Inc., Washington D.C.August 7,1996.(S 715-717))

ISO tarafından hazırlanan diğer standartlar, örneğin ISO 9000 Kalite Yönetim Sistemleri gibi, ISO 14000 de, görünüşte uygulanması zorunlu değildir. Fakat, üretim ve servis sektöründeki kuruluşların birçoğu, uluslararası pazarda iş

yapabilmek ve rekabet edebilmek için ISO 14000' le uyumlu olma yönünde kendileri üstünde güçlü bir pazar baskısı hissedeceklerdir. İnsanlar hızla artan şekilde ekolojik olarak dizayn edilmiş, yani çevre dostu, ürünleri tercih edecekler ve bunun sonucu olarak, kuruluşlar çevre yönetim sistemini uygulamak için tüketicinin direk baskısına maraz kalacaklardır. Uluslararası kuruluşlar, tasearonlarından ISO kriterlerini karşılama talepleri için ürünlerini uluslararası pazarlamayan kuruluşlar da aynı pazar gücünü dolaylı olarak hissedeceklerdir. Şu anda ISO 9000'e uyumlu olmak, uluslararası ticaret için, öncelikli gereken şart olmaya başladığı gibi, ISO 14000 de birçok ülkede aynı duruma gelebilir. (Charles M. Denton. "International Environment Reporter-Current Report"-The Bureau of National Affairs, Inc., Washington D.C.August 7,1996.(S 715-717))

Tüketici tercihlerini ve diğer pazar baskılarını karşılamak için kuruluşlar ISO 14000'le uyum sağlamalıdır. ISO 14000'in kuruluşa kazandırdıklarını şöyle sıralayabiliriz. (Charles M. Denton. "International Environment Reporter-Current Report"-The Bureau of National Affairs, Inc., Washington D.C.August 7,1996.(S 715-717))

Tüketicinin çevreyle ilgili beklentilerini karşılamak ,

- Halkla ilişkileri olumlu yönde geliştirmek,
- Müşteriye, çevre yönetimi için bir yükümlülük altına girdiği güvencesinin verilmesi ve gösterilmesi,

İmajını ve pazar payını arttırmak, uluslararası yeni standartları uygulayarak alanında önder olmak,

- Tasearonların belgelendirme kriterlerine cevap vermek (öncelikle KOBİ için).

Kuruluşun verimliliğini ve çevre performansını artırması bakımından ISO 14000'le uyum sağlamak başka bir teşvik sağlar. Bir çevre yönetim sistemindeki gelişme, şirketleri daha verimli yapabilecek şu faydaları sağlar:

Verimli atık bertarafı ve kirliliği önleme yeteneğinin kazanılması,

Girdi malzemeleri ve enejinin tasarrufunun sağlanması,

İzin ve yetki belgelerinin alınmasının kolaylaştırılması,

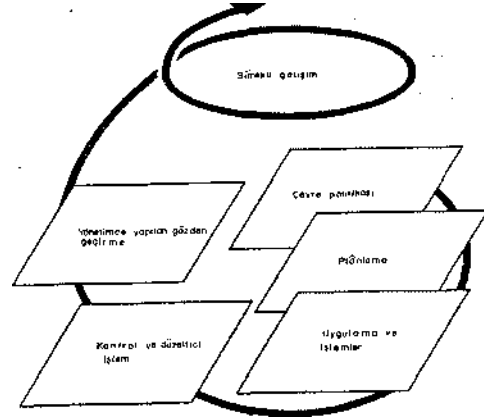
- Teknoloji gelişmesi ve aktarımı,
- Sanayi-hükümet ilişkilerinin geliştirilmesi,
- Çevre performansının ve doğal bir çevrenin geliştirilmesi.

TS EN ISO 14001 ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ-ÖZELLİKLER VE KULLANIM KILAVUZU

Bütün kuruluşlar; çevre politika ve amaçlarını gözönünde tutarak; faaliyet, ürün ve hizmetlerinin çevre üzerindeki etkilerini kontrol altında tutmak amacıyla, çevre yönünden daha başarılı işler gerçekleştirmeye ve kendilerini bu konuda kanıtlamaya daha çok önem vermektedir. Kuruluşların çevreyle ilgili yaptıkları çalışmaların etkin olabilmesi için, belirli bir yapıya sahip bir yönetim sistemi içinde yürütülmesi ve genel yönetim faaliyetlerine dahil edilmesi gerekmektedir.

Çevre yönetimiyle ilgili TS ISO 14000 standartları, kuruluşlara, ekonomik ve çevreye yönelik amaçlarına ulaşabilmeleri konusunda yardımcı olmak için; diğer yönetim gerekleriyle bütünleştirilmiş olan etkin bir çevre yönetim sistemi (ÇYS)'nin başlıca unsurlarını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

Bu Standard, böyle bir çevre yönetim sisteminin şartlarını belirlemekte; her çeşit ve büyüklükteki kuruluşa, değişik coğrafi, kültürel ve sosyal şartlara uygulanabilmektedir. Bu yaklaşımın esası aşağıdaki şekilde görülmektedir.

Sistemin başarısı, değişik düzeylerde değişik görevleri üstlenen personelin, özellikle üst

yönetimin, bu konudaki taahhütlerine bağlıdır. Böyle bir sistem, kuruluşlara; çevre politika ve amaçlarını tespit edebilmeleri için bir yöntem geliştirme, bu yöntemin etkinliğini değerlendirme, bu politika ve amaçlara bağlılığı gerçekleştirebilme ve bu bağlılığı başkalarına da gösterebilme imkanı vermektedir. Standardın genel amacı, sosyo-ekonomik ihtiyaçlarla dengeli bir şekilde, çevrenin korunması ve kirlenmenin önlenmesidir. Pek çok şartın aynı zamanda karşılanabileceği veya bu şartların her zaman yeniden düzenlenebileceği dikkate alınmalıdır.

ÇYS'İNİN ŞARTLARI VE BAŞLICA UNSURLARI

GENEL ŞART

Kuruluş bu standartta belirtilen şartlara uygun bir Çevre Yönetim Sistemi kurmalı, dokümantasyonunu oluşturmalı ve uygulamalıdır.

ÇEVRE POLİTİKASI

Çevre politikası, ÇYS'nin yönünü gösteren üst yönetimin taahhütüdür. Kuruluşun faaliyetlerinin ve daha spesifik çevre amaç ve hedeflerinin gelişmesi için bir temel teşkil eder.

Kuruluş üst yönetimin belirlediği çevre politikasıyla aşağıdakileri sağlamalıdır:

- kuruluşun faaliyet, ürün ve hizmetlerinin mahiyet, ölçek ve çevre etkilerine uygunluğunu,
- sürekli gelişine ve kirlenmenin önlenmesine dair taahhütlerini içermesini,
- yürürlükte bulunan çevreyle ilgili mevzuat ve idarî düzenlemelere, kuruluşun kendiliğinden tabi olduğu diğer şartlara uyacağına dair bir taahhüdünü içermesini,
- çevre amaç ve hedeflerinin tesbiti ve gözden geçirilmesi için bir temel teşkil etmeli,
- belgeye bağlanması, uygulanması, sürekliliğinin sağlanması ve bütün çalışanlara duyurulmasını,
- kamuoyunun incelemesine açık tutulmasını.

Madencilik sektörü için hazırlanan politika yapılan işin büyüklüğü ve çevre risklerine uygun olması, yapılan faaliyette çevre açısından amaçlananları ve kuruluşun vizyonunu yansıtmalıdır.

PLANLAMA

ÇEVRE BOYUTLARI

Çevre boyutu bir kuruluşun faaliyet, ürün veya hizmetlerinin çevreyle etkileşen unsurlarıdır. Kuruluş, çevre üzerinde önemli etkilere sahip olan veya olabilecek etkilerim belirlemek için kontrol altına alabildiği ve etkileyebileceği çevre boyutlarını belirlemek için yöntem geliştirmeli ve sürekliliğini sağlamalıdır. Çevre boyutlarının belirlenmesi işlemi var olan ve/veya zamanla ortaya çıkabilecek çevre etkilerinin ortaya konmasıdır. Bu da bir risk analizini gerektirir. Kuruluşun yöntemi uygulaması sonucu tüm çevre boyutları belirlenmiş, önemli çevre boyutları seçilmiş olur.

Madencilik yeraltı ve yerüstü madenciliği olarak ikiye ayrılmaktadır. Genel olarak madencilik faaliyetlerinin çevre boyutları;

- Faaliyet esnasında oluşabilecek toz, gaz, is, duman, aerosolden kaynaklanan hava kirliliği,
- Faaliyetlerin yapıldığı tesislerden kaynaklanan atıksuların yarattığı yeraltı suları, içme ve kullanma sularındaki kirlilik, İnşaat ve işletme dönemlerinde oluşacak evsel ve endüstriyel katı atıklar, tehlikeli atıklar, İnşaat aşamasında ağır yük makinelerinden kaynaklanan gürültü, işletme döneminde ünite ve ekipmanlardan kaynaklanan gürültü ve vibrasyon,
- Faaliyetler gerçekleştirilirken bitki ve hayvan topluluğuna zarar verilmesi, Faaliyet alanında orman, su gibi doğal kaynakların tahribatı, Patlayıcı madde kullanılması sırasında oluşabilecek tehlikeler, vibrasyon.

KANUNİ VE DİĞER ŞARTLAR

Kuruluş, faaliyet, ürün ve hizmetlerine uygulanabilecek olan; kanundan doğan veya kendiliğinden ve gönüllü olarak uymayı kabul ettiği, şart ve gerekleri tespit etmelidir. Bunları sağlamak için de bir yöntem geliştirmelidir. Uyması zorunlu kanunların güncelliğini sağlamalıdır.

Madencilikte uyulması gerekli bazı çevre yönetmeliklerine örnekler;

- Su Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,
- Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği,
- Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği,
- Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği,
- Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği.

AMAÇLAR, HEDEFLER VE ÇEVRE YÖNETİM PROGRAMLARI

Kuruluş kirlenmenin önlenmesiyle ilgili taahhüdü de içine almak üzere çevre politikası çerçevesinde amaç ve hedefler tesbit edilmelidir. Bunları belirlerken yasal zorunlulukları, önemli çevre boyutlarını, mali durumunu, teknolojik altyapısını ve ilgili tarafların görüşlerini değerlendirmelidir. Amaç ve hedefler mümkün olduğunca ölçülebilir ve gerçekçi olmalıdır. Çevre Programları hedefleri gerçekleştirmek için hazırlanan faaliyet planlarıdır. Bu planlar gerçekleştirilecek faaliyeti, sorumluyu, zamanlamayı ve kaynakları içermelidir.

Madencilik faaliyetinde konabilecek bazı amaç ve hedefler;

- Toz emisyonunun % 10 azaltılması,
- Yakıt sarfiyatının %7 azaltılması,
- Evsel katı atıkların % 20 dönüşümünün sağlanması,
- Elektrik ve su tüketiminde %5 tasarruf sağlanması.

Faaliyet bitiminde işlem yapılan alanda reklamasyon çalışması yapmak üzere uzun vadeli ÇYS Programları oluşturulabilir. Maden alanında belirli zamanda yapılacak iyileştirmelere yönelik kısa vadeli Programlar hazırlanabilir.

UYGULAMA VE İŞLEM BÜNYE (YAPI) VE SORUMLULUK

Çevre yönetiminin etkinliğini sağlamak amacıyla, görevler, sorumluluk ve yetkiler tarif edilmeli, dokümanlarla edilmeli ve ilgililere duyurulmalıdır.

Kaynakları sağlamaktan sorumlu Üst yönetim birim yönetimi temsilcisi veya temsilcileri tayin etmelidir. Bu yönetim temsilcisinin sorumlulukları:

ÇYS'nin kurulması, uygulanması ve sürekliliğini sağlamak,

ÇYS'nin gözden geçirilmesine ve geliştirilmesine esas teşkil etmek amacıyla sistemin performansını üst yönetime rapor etmek.

EĞİTİM, BİLİNÇ VE EHLİYET

Kuruluş, eğitim ihtiyacını tespit etmek için bir yöntem geliştirmeli ve bunun sürekliliğini sağlamalıdır. Eğitimler,

- spesifik olarak kuruluş operasyonlarının çevre etkileri veya genel çevre konuları hakkında temel bilgi sağlamalı,
- kişisel davranışlarının kuruluşun tüm çevre performansını nasıl etkileyebileceğinin iyi anlaşılması için sağlanmalı,
- kuruluşun çevre politikası ve programları hakkında olmalı.

Bu eğitimlerden tüm çalışanlar (geçici, kalıcı, yeni personel ve çalışan taşeronlar) yararlanır.

Madencilik faaliyetinin çevre etkileri, riskleri, acil durumlarda yapılacaklar ve sorumlulukları hakkında olabilir.

İŞLEM KONTROLÜ

Kuruluş, politika amaç ve hedeflerine uygun olarak tespit edilmiş önemli çevre boyutlarıyla ilgili bağlantılı işlem ve faaliyetleri bakım işlemlerini de içine alacak şekilde belirlemelidir. Bunu da aşağıdaki şekilde planlamalıdır:

- yoklukları çevre politikası ve amaçlarından sapmalara yol açabilecek, belgeye bağlanmış yöntemlerin tespit edilmesi ve sürekliliğinin sağlanması,
- yöntemlerdeki işlem kontrol kriterlerine uyumun sağlanması,
- kuruluş tarafından kullanılan (ma) ve hizmetlerin önemli çevre boyutları ile bağlantılı yöntemlerin tedarikçilere ve müteahhitlere bildirilmesi.

Madencilikte önemli çevre boyutuna neden olan faaliyetler için oluşturulabilecek bazı işlem kontrolü dokümanları;

- Katı atıkların toplanması, taşınması, bertaraf edilmesi,
- Tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, bertaraf edilmesi,
- Makina ve araçların bakımı,
- Patlayıcıların depolanması,
- Kimyasalların depolanması,
- Araçlara yakıt ikmali yapılması,
- Satın alma yapılması (çevre kriterleri),
- Araçların çalışırken uyması gereken kuralları,
- Çalışanların kişisel koruyucu ekipman kullanması,

ACİL HAL HAZIRLIĞI VE BU HALLERDE YAPILMASI GEREKEN İŞLER

Kuruluş; kazalara ve âcil hallerde maruz kalma ihtimalinin tayini ve bu hallerde ortaya çıkabilecek çevre etkilerinin önlenmesi veya hafifletilmesi için yöntemler belklemeli ve bunların sürekliliğini sağlamalıdır. Kuruluş, mümkün olduğunca, bu yöntemleri uygun aralıklarla denemeye tâbi tutmalıdır.

Madencilik faaliyetinde olabilecek acil haller (deprem, patlama, yangın, çökme vb.) belirlenmeli, bu durumlara hazırlıklı olmak için tatbikatlar yapılmalı, uygun ekipman sağlanmalı ve acil durum ekipleri oluşturulmalıdır.

KONTROL VE DÜZELTİCİ FAALİYET

İZLEME VE ÖLÇME

Kuruluş, çevre üzerinde önemli etkileri olabilen işlem ve faaliyetlerin başlıca karakteristiklerini düzgün bir şekilde izlemek ve ölçmek için, belgeye bağlı bir yöntem tespit etmeli ve bunun sürekliliğini sağlamalıdır. Bu yöntem, performans derecesini takibetmek için bilgilerin kaydedilmesini; ilgili işlem kontrollerini ve bunların kuruluşun amaç ve hedeflerine uygunluğunu da içermelidir.

İzleme ekipmanı, kuruluşun yöntemlerine göre kalibre edilmeli ve bu işlemlerin kayıtları tutulup saklanmalıdır.

Madencilikte çevre karakteristikleri için izleme ve ölçme dokümanları;

- Hava kirleticileri ölçümü,
- Su kirliliği kontrolü,
- Enerji tüketiminin izlenmesi,
- Atık miktarlarının izlenmesi.
- Çevre üzerindeki değişikliklerin izlenmesi,
- Toprak kirliliğinin kontrolü

ÇYS DENETİMİ

Kuruluş;
- ÇYS'nin standardın şartlarına uygun olup olmadığını ve sürekliliğini sağlayıp sağlamadığını tayin etmek,
- sonuçlar hakkında yönetime bilgi sağlamak

amacıyla uygun aralıklarla yapılması gereken ÇYS denetimleri için program veya programlar ve yöntemler koymalı ve bunların sürekliliğini sağlamalıdır.

Denetim, kuruluş personeli veya kuruluş tarafından belirlenen kuruluş dışındaki personel tarafından yapılabilir. Her iki durumda da denetimi yürüten personel işini tarafsız ve objektif bir şekilde yürütmelidir.

YÖNETİMCE YÜRÜTÜLEN GÖZDEN GEÇİRME

Kuruluş yönetimi, sürekli gelişmenin, ÇYS'nin kuruluşa ve mevcut şartlara uygunluğunun, dolayısıyla kuruluş çalışmalarındaki başarının devam ettirilebilmesi için ÇYS'ni belirli aralıklarla gözden geçirip değerlendirmelidir.

Gözden geçirme işlemleri:

- denetimlerden elde edilen sonuçları,
- amaç ve hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını,
- değişen şartlar ve bilgiler ışığında ÇYS'nin kuruluşa uygunluğunu koruyup korumadığını,
- konuyla ilgili tarafların görüşlerini

içine almalıdır.

SONUÇ

Bu sistemi kuran ve belli bir süre işleten kuruluşlar, Enstitümüz bünyesinde merkezde Personel ve Sistem Belgelendirme Merkezi Başkanlığı'na; bölgelerde Kalite Müdürlükleri'ne belgelendirme talebiyle başvurabileceklerdir.

Kuruluşlar çevreye ne kadar önem verdiklerini TS EN ISO 14001 belgesi olarak kamuoyuna, ortaklarına, çalışanlarına ve hizmet aldıkları ve sundukları yerlere kanıtlamaktadır. Bu belge ile sektörlerinde çevrenin korunması ve çevre bilinçli üretim konularında önder olmaktadır.

TS EN İSO 9000 standartlarının 2000 yılı revizyonu ile birlikte, TS EN İSO 9001 "Kalite Yönetim Sistemleri-Şartlar" belgelendirme standardının uygulanması çoğu konularda TS EN ISO 14001 standardı ile paralellik göstermektedir. Böylelikle, TS EN ISO 9001 standardını uygulayan kuruluşların TS EN ISO 14001 standardına adapte

olmaları daha kolay olmaktadır. Her iki sistemi de yeni uygulamak isteyen kuruluşlar, kalite ve çevre yönetim sistemlerini entegre ederek kurabilir ve TS EN ISO 19011 "Kalite ve Çevre Yönetim Sistemleri İçin Kılavuz" standardı sayesinde ikisini birarada belgelendirebilirler.

Enstitümüz tarafından TS EN ISO 14001 standardına göre belgelendirilmiş olan toplam 187 adet kuruluş mevcuttur. Belgeli kuruluşların geneline bakıldığında; uluslararası ortaklı kuruluşların, sektör olarak elektrik, hizmet, gıda, inşaat ve otomotivin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak TS EN ISO 14001 standardı çevreyi korumak adına üzerine düşen görevi yapmaktadır.

KAYNAKLAR:

- 1) KUHRE, W.L. (1995) "ISO 14001 Certification", University of San Fransisco (S. 7)
- 2) HENRY, A. (1995) "Environmental Management Systems Standards" Discussion Paper, ODTÜ-SEM, Ankara .
- 3) Charles M. Denton. "International Environment Reporter-Current Report"-The Bureau of National Affairs, Inc., Washington D.C.August 7,1996.(S 715-717)
- 4) TSE, TS EN ISO 14001/Nisan 1997 "Çevre Yönetim Sistemleri-Özellikler Ve Kullanım Kılavuzu "
- 5) TSE, TS EN ISO 14004/Nisan 1997 "Çevre Yönetim Sistemleri- Prensipler, Sistemler ve Destekleyici Teknikler için Genel Kılavuz"

